

Tvärvillkor 2016

Här finns den information som gällde för tvärvillkor 2016.

Du som söker gårdsstöd, miljöersättningar och några andra jordbrukarstöd måste följa tvärvillkoren för att få full ersättning för dina jordbrukarstöd. Genom att följa tvärvillkoren bidrar du till att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra den yttre miljön för människor och djur, minska smittspridning och få säkrare livsmedel.

Vad är tvärvillkor?

Tvärvillkoren är vissa regler som du måste följa för att få full utbetalning av dina jordbrukarstöd. De flesta tvärvillkoren är inga nya regler, utan de finns redan i EU-förordningar eller genom att vi redan har implementerat EU-direktiv i svensk lagstiftning. Ett direktiv ska, med avseende på det resultat som ska uppnås, vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat. Det är dock upp till medlemsstaten att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

Det innebär att ett tvärvillkor kan utgöras av nationell lagstiftning som Sverige har på plats för att uppnå syftet med det EU-direktiv som pekats ut som tvärvillkor. Inom vissa verksamhetsområden går den nationella lagstiftningen längre än vad direktivet kräver och kontrollen av tvärvillkoren ska då genomföras enbart utifrån vad som är tillräckligt för att uppnå syftet och ändamålet med respektive direktiv.

Alla lantbrukare i EU måste följa tvärvillkoren. Tänk på att tvärvillkoren gäller för all jordbruksmark som du har, oavsett om du söker stöd för marken eller inte. Genom att följa tvärvillkoren bidrar du till att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra den yttre miljön för människor och djur, minska smittspridning och få säkrare livsmedel.

Vilka regler är tvärvillkor?

Tvärvillkoren är regler inom områdena miljö, klimatförändring, god jordbrukshävd, folkhälsa, djurhälsa, växtskydd och djurskydd. För att enkelt ta reda på vilka tvärvillkor som gäller just ditt företag, kan du använda tjänsten Miljöhusesyn.

Extra tvärvillkor för miljöersättningar

De extra tvärvillkoren gäller endast för gamla miljöersättningsåtaganden från innan 2015.

De flesta stöd berörs om du inte följer tvärvillkoren

Om du inte följer tvärvillkoren kan det bli avdrag på de här stöden:

- gårdsstöd
- förgröningsstöd
- nötkreatursstöd
- stöd till unga jordbrukare
- miljöersättningar
- ersättning för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion
- kompensationsstöd
- ersättning för extra djuromsorg för får och suggor
- ersättning för utökad klövhälsovård för mjölkkor

Förutom tvärvillkoren finns det särskilda villkor för varje stöd. Du måste också följa stödvillkoren för att få full utbetalning. Läs mer om stödvillkoren under respektive stöd.

Du som har sökt stöd ansvarar för att tvärvillkoren följs hela året

Det är du som har sökt stödet som har ansvar för att tvärvillkoren följs i din jordbruksverksamhet och på all din jordbruksmark. Det gäller även om arbetsuppgifterna utförs av någon annan, till exempel en maskinstation. Tänk på att du ansvarar för att tvärvillkoren följs under hela stödåret.

Undvik de vanligaste felen

Många lantbrukare har fått avdrag på sina stöd på grund av brister som kunde ha åtgärdats ganska enkelt. Tänk på det här för att undvika de vanligaste felen:

- Kom ihåg att rapportera händelser som gäller dina nötkreatur till CDB inom 7 dagar. Från och med 2016 riskerar du att få tvärvillkorsavdrag på dina stöd om du rapporterar till CDB för sent.
- Följ reglerna för djurmärkning och se till att beställa ersättningsbrickor direkt när du märker att ditt djur tappat en bricka.
- Följ reglerna för hur du ska sköta dina djur och hur du ska utforma dina djurstallar.

Du hittar mer information om de här tvärvillkoren i Miljöhusesyn. När det gäller djurmärkning hittar du även information på våra sidor om att:

- Märka, journalföra och registrera nötkreatur
- Märka, journalföra och registrera grisar
- Märka, journalföra och registrera får eller getter

Du hittar också mer information om hur du ska sköta dina djur på våra sidor om:

- Nötkreatur
- Grisar
- Fjäderfän
- Får och getter
- Hästar
- Pälsdjur
- Renar

Vill du veta mer?

Ring din länsstyrelse om du har frågor om tvärvillkoren. Länsstyrelsen kan ordna kurser om tvärvillkoren. Kurserna är gratis för dig som söker något av de stöd som berörs av tvärvillkoren. Länsstyrelserna kan även ordna andra aktiviteter för att informera om tvärvillkoren.

Det här är tvärvillkorselement

För dig som har jordbruksmark i område med tvärvillkorselement (tidigare kallat stödområde 9) gäller att du måste följa tvärvillkoren för vissa landskapselement. De här landskapselementen kallas för tvärvillkorselement.

Områden med tvärvillkorselement finns slättbygderna i södra Sverige, se kartan nedan. Tänk på att du kan söka stöd för marken där dessa tvärvillkorselement finns.

Det här är tvärvillkorselement:

- **Småvatten som är helt omgivna av åkermark.** Småvattnet ska vara en vattensamling som är mindre än 1 000 kvadratmeter, inklusive slänten som finns runt om. Det ska finnas en vattenspegel hela året eller så ska markytan vara fuktig. Tänk på att du inte får tippa skrot eller liknande i småvattnet.
- **Stora lövträd som står ensamma på en åker och har en krona som är minst 5 meter bred.** De här träden brukar kallas solitärträd. Trädet ska stå minst 10 meter från kanten på åkern eller från ett annat tvärvillkorselement. Tänk på att det ska finnas en skyddszon runt trädet som är minst 2 meter bred, mätt från trädets stam, där du inte får jordbearbeta.
- **Öppna diken som är anlagda och som ligger på en åker eller mellan två åkrar som ligger intill varandra.** Diket ska i sin helhet vara minst 0,5 meter brett mätt vid släntkanten och minst 0,3 meter djupt i snitt. Om diket ligger intill en betesmark, skog eller tomtmark räknas det inte. För att det ska räknas som att åkrarna ligger intill varandra ska avståndet från dikets mittlinje i snitt vara maximalt 5 meter till båda åkerkanterna.
- **Stenmurar som ligger på en åker eller mellan två åkrar som ligger intill varandra.** Muren ska ursprungligen vara upplagd med huvudsakligen flera skikt sten. Om stenmuren ligger intill en betesmark, skog eller tomtmark räknas den inte. För att det ska räknas som att åkrarna ligger intill varandra ska avståndet från stenmurens mittlinje i snitt vara maximalt 5 meter till båda åkerkanterna. När det gäller stenmurar är det ganska vanligt att dessa blivit täckta av sten från åkern. Är det så, ska de ändå betraktas som stenmurar oavsett om man ser rester av ursprunglig stenmur eller bara tippad sten.

Kontrollera tvärvillkorselementen i SAM Internet

Om du har mark i ett område med tvärvillkorselement så finns det en meny i SAM Internet som heter Tvärvillkorselement. Den finns under Karta och skiften. Där finns dina tvärvillkorselement inritade.

Om det är något som du inte tycker stämmer kan du tala om det för oss i SAM Internet.

Om tvärvillkorselementen finns i verkligheten behöver du inte göra någonting. Om det är något som är fel så ska du klicka på tvärvillkorselementet med datormusen och skriva vad det är som är fel. Det ska du göra om vi till exempel har ritat in en stenmur på kartan men i verkligheten är det en häck.

Om du har tvärvillkorselement som du saknar på kartan ska du välja menyn Tvärvillkorselement och sedan Lägg till tvärvillkorselement. Därefter ska du klicka på det ställe i kartan där tvärvillkorselementet ligger och tala om vilken typ av tvärvillkorselement det är.

Du kan få stöd för marken där tvärvillkorselementen finns

Den mark där tvärvillkorselementen finns kan du få stöd för. Om en stenmur eller ett dike ligger 5 meter eller närmare från kanten på åkern kan du också få stöd för den marken. Du kan få stöd för marken fram till dikets eller stenmurens mitt.

Söka stöd för mark med tvärvillkorselement

Om arealen blir större på ett block på grund av att det finns ett tvärvillkorselement på blocket så kan du söka gårdsstöd och miljöersättning för den utökade arealen.

Du behöver gå igenom de här stegen när du ska söka stöd för marken där tvärvillkorselementet finns:

1. Behöver blocket ändras?

I det flesta fall har Jordbruksverket redan ändrat blocket om det behövdes när vi ritade in tvärvillkorselementet. Om blocket inte stämmer så ska du föreslå att blocket ska ändras. Om du har ritat in ett tvärvillkorselement på egen hand kan det också vara aktuellt att ändra blocket.

2. Rita ett skifte på den mark som du söker stöd för

Tänk på att:

- Om du har ett åtagande för miljöersättningar som inte är knutet till ett särskilt block, räcker det att du ändrar skiftet på blocket så att tvärvillkorselementet ingår i skiftet för att arealen ska komma med.
- Om du ska söka stöd för mark mellan kanten på åkern och ett dike eller en stenmur, ska du ändra ditt skifte så gränsen går i dikets eller stenmurens mitt.
- Om du har skyddszoner i anslutning till ett öppet dike så kan du inte söka miljöersättning för skyddszoner för diket.
- Om du har skyddszoner i anslutning till ett öppet dike och du har ett åtagande för miljöersättning för blocket som ligger innanför skyddszonen så måste du rita in ett eget skifte mellan skyddszonen och dikets mitt. Det nya skiftet ska ha samma grödkod som skiftet innanför skyddszonen.

Miljöhousesyn

Vilka tvärvillkor som gäller för just ditt företag tar du enkelt reda på med hjälp av tjänsten Miljöhousesyn. Där hittar du också information om hur du får tag på Miljöhousesyn som broschyr. Miljöhousesyn är framtagen av LRF i samarbete med Jordbruksverket och andra berörda myndigheter.

I Miljöhousesyn finns många regler som rör jordbruksföretag

Miljöhousesyn innehåller alla regler som ett jordbruksföretag måste följa inom områdena:

- miljö
- djurskydd
- foder- och livsmedelssäkerhet

Miljöhousesyn innehåller också tvärvillkoren om hur du ska sköta din jordbruksmark och vissa regler inom arbetsmiljö. Eftersom tjänsten är heltäckande på de områden som anges ovan, så kan du känna dig trygg med att du inte missar något. Det är tydligt markerat vilka regler som är tvärvillkor.

Du får en checklista med regler som gäller just ditt företag

I Miljöhousesyn kan du enkelt ta reda på vilka regler som gäller just ditt företag.

Du anger var i landet din gård ligger, hur mycket jordbruksmark och hur många djur av olika slag du har. Sedan får du en checklista med alla regler som gäller för just ditt företag. Du kan se alla tvärvillkor som du berörs av i en särskild lista, om du vill det. Med hjälp av listan kan du själv gå igenom din gård och tänka efter om du redan uppfyller alla reglerna eller om det finns brister som du behöver åtgärda.

Kontroller och avdrag

Så här går kontrollerna till

Länsstyrelsen kontrollerar alla tvärvillkor hos en viss andel av dem som söker stöd. Det är inte alltid du får veta i förväg att du ska få en kontroll. Om du har både växtodling och djurhållning kan det vara olika kontrollanter som tittar på olika tvärvillkor vid olika tillfällen under året. Om Livsmedelsverket, Jordbruksverket eller kommunen upptäcker att du inte har följt tvärvillkor inom de områden som de ansvarar för kan de rapportera felen till länsstyrelsen.

Om du inte följer tvärvillkoren

Om en kontroll visar att du inte har följt något tvärvillkor beslutar länsstyrelsen hur många procent som ska dras av från utbetalningen av dina jordbrukarstöd. Första gången ett fel upptäcks blir avdraget normalt 3 procent, men det kan sänkas till 1 procent eller höjas till 5 procent beroende på hur stort felet är. Om samma sorts fel upptäcks mer än en gång blir avdraget högre. I mycket allvarliga och avsiktliga fall kan avdraget bli upp till 100 procent. I extrema fall kan du dessutom bli utesluten från att få söka stöd året efter att du brutit grovt mot tvärvillkoren.

Exempel

Lisa har sökt gårdsstöd, kompensationsstöd och två olika miljöersättningar som sammanlagt kommer att ge 500 000 kronor. Vid en kontroll har länsstyrelsen upptäckt att Lisa har glömt att i rätt tid efter slakt rapportera ut 1 av sina 90 nötkreatur från CDB. Detta är ett tvärvillkorsfel som leder till 1 procent avdrag på alla de stöd Lisa har sökt. I stället för 500 000 kronor får hon därför ut 495 000 kronor. Lisa förlorade alltså 5 000 kronor på att hon missat rapporteringen av ett djur till CDB.

Om länsstyrelsen ser att du inte har följt en svensk regel, som ställer högre krav på dig än motsvarande EU-regel, är det ändå enligt EU-nivån du bedöms när det gäller tvärvillkoren. Det kan innebära att du måste åtgärda vissa brister för att nå upp till de svenska kraven, men att du ändå slipper avdrag på stöden.

Eventuella tvärvillkorsavdrag görs efter stödutbetalningen

Om en kontroll visar att en lantbrukare inte har följt ett eller flera tvärvillkor så kommer avdraget för tvärvillkorsfelet att göras först efter att stöden för 2016 betalats ut. Normalt sett gör Jordbruksverket tvärvillkorsavdragen när vi betalar ut stöden. Anledningen till att vi inte gör på samma sätt när det gäller stöden för 2016 är att det IT-system som ska räkna ut tvärvillkorsavdragen inte har byggts ännu. Vi vet ännu inte exakt när det kommer att vara klart och därför kan vi inte heller säga när tvärvillkorsavdragen på årets stöd kommer att göras.

När vi drar av pengar i efterhand, så som vi kommer att behöva göra med stöden för 2016, så brukar vi dra av pengarna på nästa stödutbetalning i den mån det är möjligt. Lantbrukaren har även möjlighet att betala in pengarna innan dess för att slippa betala avkastningsränta. Andra lösningar kan också bli aktuella.

Lantbrukare som har haft kontroll på sin gård kommer som vanligt att få ett brev hem efteråt. Brevet heter Meddelande om kontrollresultat. I brevet kommer det att finnas information om eventuella tvärvillkorsfel som upptäckts vid kontrollen.

Rådgivning om tvärvillkor

Lägre pris på personlig rådgivning om tvärvillkor

Nu kan du som lantbrukare köpa rådgivning om tvärvillkor. Rådgivningen är subventionerad och du betalar bara 30 procent av rådgivningskostnaden. Resten bekostas av landsbygdsprogrammet.

En rådgivare kommer ut till din gård och går igenom tvärvillkorspunkter och kommer med råd om hur du ska rätta till sådant som brister.

För att arbeta som rådgivare inom tvärvillkor ska rådgivaren ha gått en tvärvillkorskurs. Det krävs även generell erfarenhet av lantbruksrådgivning och utbildning inom området.

Dessa organisationer har tvärvillkorsrådgivare i respektive län 2016

Län	Organisation
Blekinge	Hushållningssällskapet Kalmar, Kronoberg, Blekinge
Dalarna	HS Konsult AB
Gotland	Hushållningssällskapet Gotland
Gävleborg	HS Konsult AB
Halland	LRF Konsult
Jämtland	LRF Konsult
Jönköping	LRF Konsult
Kalmar	Hushållningssällskapet Kalmar, Kronoberg, Blekinge
Kronoberg	Hushållningssällskapet Kalmar, Kronoberg, Blekinge
Norrbottn	HS Norr- och Västerbotten
Skåne	HIR Skåne
Stockholm	HS Konsult AB
Södermanland	HS Konsult AB
Uppsala	HS Konsult AB
Värmland	Hushållningssällskapet i Värmland
Västerbotten	HS Norr- och Västerbotten
Västernorrland	LRF Konsult

Dessa organisationer har tvärvillkorsrådgivare i respektive län 2016

Län   **Organisation**

Västmanland   HS Konsult AB

Västra Götaland LRF Konsult

Örebro   HS Konsult AB

Östergötland   LRF Konsult